

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 197/08-15

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 4. júna 2008 predbežne prerokoval sťažnosť M. M., Taliansko, zastúpeného advokátkou JUDr. D. H., B., vo veci namietaného porušenia čl. 12 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky, základných práv podľa čl. 19 ods. 2, čl. 41 ods. 4 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, práv podľa čl. 5, čl. 8, čl. 14, čl. 17 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práv podľa čl. 3 ods. 2, čl. 4, čl. 9 ods. 1 a 3, čl. 10 ods. 2 a čl. 18 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 13 CoP 26/07-407 z 18. júna 2007 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť M. M. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 22. augusta 2007 doručená sťažnosť M. M. (ďalej len „sťažovateľ“) vo veci namietaného porušenia čl. 12 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základných práv podľa čl. 19 ods. 2, čl. 41 ods. 4 a čl. 46 ods. 1 ústavy, práv podľa čl. 5, čl. 8, čl. 14 a čl. 17

Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práv podľa čl. 3 ods. 2, čl. 4, čl. 9 ods. 1 a 3, čl. 10 ods. 2 a čl. 18 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa postupom a uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) č. k. 13 CoP 26/07-407 z 18. júna 2007 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“).

Z obsahu sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ je talianskym štátnym občanom a otcom maloletého syna M., Z. zo spolužitia s Ing. B. O. Maloletý syn má slovenskú i taliansku štátnu príslušnosť. Zhoršujúce sa vzájomné vzťahy sťažovateľa s matkou maloletého viedli v roku 2001 k ich rozchodu. Rodičia uzavreli ústnu dohodu, že maloletý syn zostane naďalej bývať s matkou a sťažovateľ bude mať právo syna pravidelne a často navštevovať. Za tým účelom sťažovateľ ostal žiť na Slovensku a našiel si bývanie v blízkosti bydliska maloletého syna a jeho matky.

Sťažovateľ uviedol, že počas spoločnej dovolenky v Taliansku v lete roku 2006 mu syn oznámil, že chce s ním žiť v Taliansku a nechce sa vrátiť k matke na Slovensko. Dôvodom odmietania návratu k matke bol jej plánovaný sobáš a zmena miesta trvalého bydliska. Podľa sťažovateľa maloletý nesúhlasil so životnými plánmi svojej matky, tá však odmietala jeho želania a názory vypočuť. Po ukončení dovolenky v Taliansku maloletý oznámil svojej matke, že chce ostať žiť v Taliansku s otcom a požiadal ju, aby za ním prišla tieto skutočnosti prerokovať.

Na základe tejto udalosti podala matka maloletého na Okresnom súde Zvolen (ďalej len „okresný súd“) 2. augusta 2006 (v sťažnosti je nesprávne uvedený 2. august 2007, pozn.) návrh na zverenie maloletého M. do svojej starostlivosti. Predmetné konanie je vedené okresným súdom pod sp. zn. 5 P 427/06. Sťažovateľ následne v rámci začatého konania podal vzájomný návrh, ktorým žiadal zveriť maloletého syna do svojej starostlivosti.

V predmetnom konaní sa do času podania sťažnosti ústavnému súdu uskutočnilo jedno pojednávanie, a to 22. novembra 2006. Podľa tvrdení sťažovateľa mu matka maloletého bezprostredne po tomto pojednávaní začala brániť v prirodzenom stretávaní sa

s maloletým synom, stretnutia povoľovala iba raz mesačne počas víkendu v sobotu a nedeľu po dve hodiny, a to vždy v mieste jej trvalého bydliska za jej osobnej prítomnosti, resp. prítomnosti iných osôb (jej súčasného manžela alebo rodičov). Za takýchto okolností nebola podľa tvrdení sťažovateľa komunikácia so synom uvoľnená a prirodzená, naopak syn bol napätý, vystresovaný a odmietal rozsiahlejšiu komunikáciu, v ktorej by mohol vyriešiť skutočnosti, pre ktoré by mu matka robila výčitky. Podmienky vytvorené matkou maloletého počas stretnutí označil sťažovateľ za neľudské, diskriminujúce a ponižujúce, poukázal tiež na skutočnosť, že mu neumožňovala tráviť so svojím synom voľné dni počas prázdnin a sviatkov.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti podal sťažovateľ 21. marca 2007 okresnému súdu návrh na nariadenie predbežného opatrenia, ktorým sa domáhal úpravy styku s maloletým synom až do právoplatného skončenia konania vo veci samej tak, že stretnutia sa uskutočnia mimo miesta trvalého pobytu maloletého vždy každý párný víkend v mesiaci v čase od piatku od 13.00 h do nedele do 20.00 h, a zároveň požiadal o úpravu styku s maloletým mimo miesta trvalého pobytu počas veľkonočných sviatkov v čase od 13.00 h 5. apríla 2007 do 20.30 h 9. apríla 2007. Okresný súd návrh sťažovateľa na vydanie predbežného opatrenia uznesením č. k. 5 P 427/06-342 z 19. apríla 2007 zamietol. Proti uvedenému uzneseniu podal sťažovateľ 9. mája 2007 odvolanie, ktorým sa domáhal, aby odvolací súd rozhodnutie súdu prvého stupňa zmenil tak, že jeho návrhu vyhovie a zároveň namiesto veľkonočných sviatkov upraví jeho styk s maloletým počas letných prázdnin v júli až auguste 2007. Krajský súd uznesením č. k. 13 CoP 26/2007-407 z 18. júna 2007 rozhodnutie okresného súdu zmenil tak, že otec maloletého je oprávnený predbežne sa stretávať s maloletým synom kdekoľvek na území Slovenskej republiky, a to každý párný týždeň v roku v sobotu v čase od 9.00 h do 20.00 h. Odvolací súd zároveň rozhodol, že sťažovateľ má tiež dočasné právo byť s maloletým synom počas letných školských prázdnin v čase od 16. júla 2007 od 9.00 h do 29. júla 2007 vrátane do 15.00 h, a to kdekoľvek na území Slovenskej republiky. Vo zvyšnej časti návrh sťažovateľa na vydanie predbežného opatrenia z 21. marca 2007 zamietol.

Sťažovateľ namieta, že napadnutým uznesením krajského súdu došlo k porušeniu čl. 12 ods. 1 a 2 ústavy, základných práv podľa čl. 19 ods. 2, čl. 41 ods. 4 a čl. 46 ods. 1 ústavy, práv podľa čl. 5, čl. 8, čl. 14 a čl. 17 dohovoru a práv podľa čl. 3 ods. 2, čl. 4, čl. 9 ods. 1 a 3, čl. 10 ods. 2 a čl. 18 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa.

Sťažovateľ žiadal, aby ústavný súd vydal vo veci tento nález:

„1/ Krajský súd v Banskej Bystrici uznesením č. k. 13 CoP 26/07-407 zo dňa 18. 06. 2007, porušil základné ľudské práva a slobody sťažovateľa vyplývajúce z čl. 12 ods. 1 a 2, čl. 19 ods. 2, čl. 41 ods. 4, čl. 46 ods. 1 Ústavy SR, v čl. 5, čl. 8, čl. 14, čl. 17 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a v čl. 3 ods. 2, čl. 4, čl. 9 ods. 1, 3, čl. 10 ods. 2, čl. 18 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa.

2/ Ústavný súd SR zrušuje rozhodnutie Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 13 CoP 26/07-407 zo dňa 18. 06. 2007 a vec mu vracia na ďalšie konanie.

3/ Sťažovateľovi sa priznáva primerané finančné zadostučinenie v sume 100.000,- Sk (slovom jedenstotisíc slovenských korún), ktoré je Krajský súd Banská Bystrica povinný mu vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4/ Sťažovateľovi sa priznáva náhrada trov právneho zastúpenia, ktoré je Krajský súd Banská Bystrica povinný mu vyplatiť na jeho účet do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

Právna zástupkyňa sťažovateľa v sťažnosti zároveň navrhla, aby ústavný súd rozhodol aj o dočasnom opatrení tohto znenia:

„Ústavný súd odkladá vykonateľnosť rozhodnutia Krajského súdu v Banskej Bystrici, č. k. 13 CoP 26/07-407 zo dňa 18. 06. 2007.

Sťažovateľ M. M., je oprávnený sa s maloletým M. M., stretávať a tráviť s ním čas mimo miesta prihláseného pobytu maloletého každý párny víkend v roku v čase od piatku 13,00 hod do nedele 20,00 hod. s tým, že matka maloletého Ing. B. – O., je povinná pripraviť syna na styk s otcom a tomuto ho odovzdá v určený deň a hodinu pred domom, v ktorom má prihlásený pobyt a otec maloletého je povinný syna v poriadku vrátiť matke pred domom, v ktorom má matka prihlásený pobyt najneskôr v určený deň a hodinu.“

Okrem uvedeného sťažovateľ v sťažnosti uviedol:

„Sťažovateľ v súlade s pokynom predsedu Ústavného súdu SR O anonymizácii údajov publikovaných v rozhodnutiach Ústavného súdu SR z 09. 03. 2004 žiada, aby jeho meno a meno jeho právnej zástupkyne bolo nahradené iniciálkami mena.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

V zmysle konštantnej judikatúry ústavného súdu je dôvodom na odmietnutie návrhu pre jeho zjavnú neopodstatnenosť absencia priamej súvislosti medzi označeným základným

právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným konaním alebo iným zásahom do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej. Inými slovami, ak ústavný súd nezistí relevantnú súvislosť medzi namietaným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých navrhovateľ namieta, vysloví zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti a túto odmietne (napr. I. ÚS 124/03, IV. ÚS 166/04, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 168/05, II. ÚS 132/06).

Ústavný súd je podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde viazaný návrhom na začatie konania. Viazanosť ústavného súdu návrhom sa vzťahuje aj, a najmä, na návrh výroku rozhodnutia, ktorého sa sťažovateľ domáha. Ústavný súd teda môže rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej sťažnosti, a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorý označil za porušovateľa svojich práv (čl. 2 ods. 2 ústavy).

Týmito pravidlami sa ústavný súd riadil aj pri predbežnom prerokovaní sťažnosti sťažovateľa. V danom prípade to znamenalo, že ústavný súd predbežne prerokoval sťažnosť iba z hľadiska možného porušenia označených práv sťažovateľa krajským súdom v konaní vedenom pod sp. zn. 13 CoP 26/07, t. j. v rozsahu korešpondujúcom s návrhom na rozhodnutie vo veci samej (petitom).

1. K namietanému porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy uznesením krajského súdu č. k. 13 CoP 26/07-407 z 18. júna 2007

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Ústavný súd už v rámci svojej judikatúry opakovane vyslovil, že obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je umožniť každému reálny prístup k súdu, pričom tomuto základnému právu zodpovedá povinnosť súdu o veci konať a rozhodnúť (napr. II. ÚS 88/01, III. ÚS 362/04), ako aj zabezpečiť konkrétne procesné garancie v súdnom konaní. K porušeniu tohto základného práva by mohlo dôjsť iba v tom

prípade, ak by bola komukoľvek odmietnutá možnosť domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde, teda pokiaľ by súd odmietol konať a rozhodovať o podanom návrhu fyzickej osoby alebo právnickej osoby (II. ÚS 216/06).

Ústavný súd poukazuje na to, že uvedený článok je primárnym východiskom na zákonom upravené konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky, príslušných na poskytovanie právnej ochrany ústavou garantovanej v siedmom oddiele druhej hlavy ústavy (čl. 46 až 50 ústavy). V súvislosti so základným právom podľa čl. 46 ods. 1 ústavy treba mať zároveň na zreteli aj čl. 46 ods. 4 ústavy, podľa ktorého podmienky a podrobnosti o súdnej ochrane ustanoví zákon, resp. čl. 51 ods. 1 ústavy, podľa ktorého sa možno domáhať uvedených práv okrem iného v čl. 46 ústavy len v medziach zákonov, ktoré toto ustanovenie vykonávajú (I. ÚS 56/01).

Podstatou sťažnosti sťažovateľa je tvrdenie, že mu ako otcovi bolo obmedzené jeho právo stretávať sa so svojim maloletým synom iba na dva dni v mesiaci, čo v porovnaní s právom matky tráviť s maloletým zostávajúce dni mesiaca predstavuje diskrimináciu a porušenie jeho práv a slobôd, pričom za porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy napadnutým uznesením krajského súdu označuje skutočnosť, že sa mu zákonným postupom nepodarilo domôcť svojich rodičovských práv.

Sťažovateľ podal 21. marca 2007 na okresnom súde návrh na nariadenie predbežného opatrenia, ktorým sa domáhal úpravy styku so svojim maloletým synom až do právoplatného skončenia konania každý párný víkend v mesiaci v čase od piatku od 13.00 h do nedele do 20.00 h mimo miesta trvalého pobytu maloletého, a zároveň taktiež mimo miesta trvalého pobytu maloletého počas veľkonočných sviatkov, t. j. v čase od 5. apríla 2007 od 13.00 h do 9. apríla 2007 do 20.30 h. Okresný súd návrh sťažovateľa zamietol uznesením č. k. 5 P 427/2006-342 z 19. apríla 2007, proti ktorému sťažovateľ podal odvolanie. Krajský súd uznesením č. k. 13 CoP 26/2007-407 z 18. júna 2007 uznesenie okresného súdu zmenil tak, že otcovi priznal oprávnenie stretávať sa so svojim maloletým synom kdekoľvek na území Slovenskej republiky každý párný týždeň v roku - v sobotu v čase od 9.00 h do 20.00 h, a zároveň rozhodol o dočasnom práve sťažovateľa byť

s maloletým synom počas letných prázdnin roku 2007 v čase od 16. júla 2007 od 9.00 h do 29. júla 2007 vrátane do 15.00 h kdekoľvek na území Slovenskej republiky. Návrh sťažovateľa na vydanie predbežného opatrenia vo zvyšnej časti krajský súd zamietol.

Krajský súd svoje rozhodnutie odôvodnil takto:

«Napadnutým uznesením okresný súd zamietol návrh otca maloletého dieťaťa na vydanie predbežného opatrenia, ktorý súdu došiel dňa 21. 03. 2007 (...). Mal za to, že otec „nepreukázal naliehavosť vydania predbežného opatrenia“, lebo „kontakt maloletého dieťaťa s otcom nie je úplne prerušený“, keď „otec sa stretáva s maloletým raz za mesiac za prítomnosti matky“.

Otec v podanom odvolaní žiadal zmeniť uznesenie okresného súdu a návrhu na vydanie predbežného opatrenia vyhovieť s tou zmenou, aby súd upravil styk otca s dieťaťom namiesto veľkonočných sviatkov počas letných prázdnin júl až august 2007. Trval na tom, že mu matka dieťaťa neumožňuje s dieťaťom styk „v rozsahu nevyhnutne potrebnom na zabezpečenie jeho zdravého duševného vývinu“. On dieťa vidí „cca jeden víkend v mesiaci dve hodiny spravidla v sobotu a dve hodiny v nedeľu“ a to len „v uzavretej miestnosti detskej izby, v ktorej sa po celý čas návštevy nachádza matka maloletého a v niektorých prípadoch aj jej terajší manžel“. Aj telefonické rozhovory so synom môže viesť len „prostredníctvom slovenského telefónneho čísla, ktoré býva veľakrát nedostupné“. Konanie matky „nemá základ v zákonnej úprave“.

Matka maloletého dieťaťa vo vyjadrení sa k odvolaniu otca dieťaťa žiadala uznesenie okresného súdu potvrdiť. Popiera, že by obmedzovala stretnutia syna s otcom, ku ktorým dochádza „pravidelne každý druhý víkend v mesiaci“. Otec sa pritom nesnaží so synom stretnúť aj v iné dni, hoci „sa nachádza z iného dôvodu vo Z. (najskôr pracovného)“. Odvolateľ s matkou dieťaťa vôbec nekomunikuje. On dieťa „uniesol a odmietal ho dobrovoľne vydať späť“ a bránil matke sa s dieťaťom stretávať. Nie je vhodné, aby maloleté dieťa vlastnilo dva telefóny. Má za to, že „úprava styku mimo miesta trvalého pobytu je reálne nevykonateľná“. Kým súd nerozhodol vo veci samej o zverení dieťaťa niektorému z rodičov „považujem akúkoľvek predbežnú úpravu styku za veľmi nebezpečnú a riskantnú“.

V dôsledku podaného odvolania krajský súd vec prejednal v medziach daných ustanovením § 212 ods. 2 písm. a/ OSP a uznesenie okresného súdu podľa ustanovenia § 220 OSP zmenil z týchto dôvodov.

V súdenej veci ide o rozhodovanie o predbežnom opatrení v rámci konania vo veci samej (§ 102 OSP) – o výkone rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu, a to dočasne upraviť pomery účastníkov konania ohľadom styku otca s dieťaťom, ktoré býva s matkou na Slovensku, občiankou Slovenskej republiky (§ 76 ods. 1 písm. f) OSP), pričom otec je občanom Talianskej republiky, kde aj trvalo žije. Platí, že predbežné opatrenie má právne účinky len na území Slovenskej republiky (§ 37f ods. 2 zákona číslo 97/1963 Zb. v znení neskorších predpisov).

Podľa zákona rodičovské práva a povinnosti majú obaja rodičia (§ 28 ods. 2 zákona číslo 36/2005 Z. z.) Ak rodičia maloletého dieťaťa spolu nežijú, majú sa dohodnúť o úprave styku s dieťaťom (ak nie sú u niektorého z nich dôvody, pre obmedzenie alebo pozbavenie výkonu rodičovských práv) a doba, po ktorú jeden z rodičov sa nemôže stykať s dieťaťom pre prekážky na strane druhého rodiča, by nemala byť neprimerane dlhá.

Dôvodne potom M. M. st. navrhuje dočasne upraviť jeho styk ako otca s maloletým Marcom, ktorý žije v inom štáte s matkou a z doteraz vykonaného dokazovania vo veci samej, najmä zo znaleckého posudku znalkyne PhDr. J. S. (...) vyplýva, že na strane otca nie sú žiadne prekážky, ktoré by ho robili nespôsobilým pre výkon rodičovských práv a povinností, pričom vo veci samej sa zatiaľ nerozhodlo. Potom je v záujme rodiča a dieťaťa, aby odlúčenosť nebola neprimerane dlhá.

Odvolací súd preto zmenil uznesenie okresného súdu a dočasne upravil styk otca s dieťaťom a to v každom párnom týždni v roku v sobotu od 9,00 h do 20,00 h. Matka dieťa pripraví na stretnutie a odovzdá ho otcovi pred svojím bydliskom (pred domom, v ktorom má prihlásený pobyt), kde ho otec aj v poriadku vráti. Otec sa môže s dieťaťom pohybovať kdekoľvek na území Slovenskej republiky. Nie je dôvod, aby otec nemohol byť s dieťaťom aj počas letných školských prázdnin. Pretože ide o predbežné opatrenie (dočasné), súd ho vymedzil len na dobu od 16. 07. 2007 do 29. 07. 2007 vrátane. Opäť otec môže mať dieťa u seba len na území Slovenskej republiky a nesmie s ním prekročiť jej hranice, aby tak nezmaril jeho vykonateľnosť. Vo zvyšku súd návrh na vydanie predbežného opatrenia zamietol.»

Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k danému rozhodnutiu, ani skúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na poskytnutie ochrany len v tých prípadoch, ak porušenie procesných práv účastníkov konania, ktoré sú chránené zákonmi by znamenalo súčasne aj porušenie základných práv alebo slobôd deklarovaných ústavou alebo medzinárodnou zmluvou, ktorou je Slovenská republika viazaná (I. ÚS 13/00, IV. ÚS 287/04).

Ústavný súd sa pri výkone svojej funkcie ochrany ústavnosti v zmysle čl. 124 ústavy zameriava na kontrolu zlučiteľnosti interpretácie a aplikácie vnútroštátnych právnych predpisov všeobecnými súdmi s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a slobodách.

Ústavný súd preto zvlášť skúmal, či v danom prípade neboli ustanovenia zákonov [najmä relevantné ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku a zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o rodine“)] aplikované spôsobom, ktorý by znamenal porušenie označených ústavných práv sťažovateľa, a zistil, že to tak nie je.

Podľa názoru ústavného súdu z obsahu odôvodnenia uznesenia krajského súdu z 18. júna 2007 vyplýva, že odvolací súd dôsledne preskúmal skutkové i právne závery prvostupňového súdu a jeho právnu argumentáciu a svojím uznesením zmenil rozhodnutie prvostupňového súdu. Z odôvodnenia uznesenia tiež vyplýva, že krajský súd sa dôsledne zaoberal dôvodmi odvolania sťažovateľa, rozhodol o úprave styku s maloletým kdekoľvek na území Slovenskej republiky a vzhľadom na čas, v ktorom konal o odvolaní, rozhodol aj o úprave styku sťažovateľa s maloletým počas letných prázdnin. Skutkové a právne závery krajského súdu netrpia žiadnymi vnútornými rozpormi, vychádzajú z konkrétnych faktov, sú logické, a preto aj celkom legitímne. Ústavný súd zastáva názor, že namietané rozhodnutie

krajského súdu nevykazuje znaky arbitrárnosti, neprieči sa účelu a zmyslu aplikovaných právnych predpisov a neznamená ani porušenie zásad spravodlivého procesu.

Aplikujúc východiská svojej stabilizovanej judikatúry na napadnuté rozhodnutie krajského súdu ústavný súd konštatoval, že je dostatočne odôvodnené, pričom právne závery, o ktoré krajský súd oprel svoje rozhodnutie, sú z ústavného hľadiska akceptovateľné a udržateľné, a preto ústavný súd sťažnosť v časti namietajúcej porušenie základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy označeným uznesením krajského súdu odmietol ako zjavne neopodstatnenú (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Ústavný súd poukazuje tiež na svoj ustálený právny názor, že podstatou základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy nie je nárok subjektu tohto práva, aby všeobecný súd rozhodol v súlade s jeho názormi a očakávaniami. Účelom tohto práva je garancia, že súdne konanie, ako aj verdikt súdu budú spĺňať parametre zákonnosti procesu a rozhodnutia tak, ako to vyžadujú všeobecne záväzné právne predpisy vzťahujúce sa na ten – ktorý prípad. Navyše, pri rozhodovaní o predbežnom opatrení ide o poskytnutie dočasnej ochrany, pretože až právoplatné rozhodnutie vo veci samej je konečným rozhodnutím (II. ÚS 141/04, IV. ÚS 291/07).

2. K namietanému porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 19 ods. 2 a čl. 41 ods. 4 ústavy a práva podľa čl. 8 dohovoru uznesením krajského súdu č. k. 13 CoP 26/2007-407 z 18. júna 2007

Podľa čl. 19 ods. 2 ústavy každý má právo na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života.

Podľa čl. 41 ods. 4 ústavy starostlivosť o deti a ich výchova je právom rodičov; deti majú právo na rodičovskú výchovu a starostlivosť. Práva rodičov možno obmedziť a maloleté deti možno od rodičov odlúčiť proti vôli rodičov len rozhodnutím na základe zákona.

Podľa čl. 8 ods. 1 dohovoru každý má právo na rešpektovanie svojho súkromného a rodinného života, obydlia a korešpondencie.

Podľa tvrdenia sťažovateľa uznesením krajského súdu, ktorým mu umožnil stretávať sa so svojim synom iba dva dni v mesiaci, došlo k neoprávnenému zásahu do jeho rodičovských práv a súkromného a rodinného života priznaných uvedenými ustanoveniami ústavy a dohovoru.

Ústavný súd pri posudzovaní tejto časti sťažnosti sťažovateľa považoval pre rozhodnutie za kľúčové tieto skutočnosti.

Rodičovské práva a povinnosti patria, tak ako to uvádza aj sťažovateľ, obidvom rodičom. Ak rodičia žijú v manželstve, predpokladá sa, že svoje deti vychovávajú spoločne v zásade na základe vzájomnej dohody a v záujme maloletého dieťaťa. Špecifické situácie výkonu rodičovských práv a povinností upravuje zákon o rodine, čo čl. 41 ods. 4 ústavy nielen umožňuje, ale aj predpokladá. Pritom zákon o rodine preferuje predovšetkým dohodu rodičov pri výkone rodičovských práv a povinností (§ 24 ods. 2, § 25 ods. 1, § 35 a § 36 zákona o rodine). Až keď nedôjde k dohode rodičov o výkone rodičovských práv, rozhodne o ich výkone súd, vždy však s prihliadnutím na záujem maloletého dieťaťa (obdobne aj IV. ÚS 291/07 a III. ÚS 32/08).

V rozhodovacej činnosti Európskeho súdu pre ľudské práva sa dosiaľ neustálila jednotná a všeobecná definícia pojmu rodinný život, ktorý je obsahovou súčasťou čl. 8 ods. 1 dohovoru. Jedným z prvoradých cieľov rodinného života je však výchova detí, ktorá patrí do výkonu rodičovských práv. Do tohto výkonu je treba zaradiť aj problematiku zverenia dieťaťa do výchovy jedného z rodičov a úpravy výkonu styku s ním. Vzhľadom na účel práva podľa čl. 8 ods. 1 dohovoru možno konštatáciu vyslovenú vo vzťahu k nemu aplikovať aj pri posudzovaní porušenia základného práva podľa čl. 19 ods. 2 ústavy.

Možnosť porušenia základných práv sťažovateľa na ochranu jeho rodičovských práv podľa čl. 19 ods. 2, čl. 41 ods. 4 ústavy a čl. 8 ods. 1 dohovoru treba posudzovať vo vzťahu

k porušeniu jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Keďže ústavný súd dospel k záveru, že v danom prípade nebolo porušené základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, v nadväznosti na to nemohlo dôjsť ani k porušeniu základných práv podľa čl. 19 ods. 2 a čl. 41 ods. 4 ústavy a právo podľa čl. 8 ods. 1 dohovoru, v dôsledku čoho ústavný súd sťažnosť aj v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

3. K namietanému porušeniu čl. 12 ods. 1 a 2 ústavy a práv podľa čl. 14 a čl. 17 dohovoru uznesením krajského súdu č. k. 13 CoP 26/2007- 407 z 18. júna 2007

Podľa čl. 12 ods. 1 ústavy ľudia sú slobodní a rovní v dôstojnosti i v právach. Základné práva a slobody sú neodňateľné, nescudziteľné, nepremlčateľné a nezrušiteľné.

Podľa čl. 12 ods. 2 základné práva a slobody sa zaručujú na území Slovenskej republiky všetkým bez ohľadu na pohlavie, rasu, farbu pleti, jazyk, vieru a náboženstvo, politické, či iné zmýšľanie, národný alebo sociálny pôvod, príslušnosť k národnosti alebo etnickej skupine, majetok, rod alebo iné postavenie. Nikoho nemožno z týchto dôvodov poškodzovať, zvýhodňovať alebo znevýhodňovať.

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti namieta porušenie uvedených článkov ústavy napadnutým uznesením krajského súdu, na základe ktorého môže tráviť čas so svojim synom len na území Slovenskej republiky, pričom matka maloletého je oprávnená na trávenie času so synom aj mimo územia Slovenskej republiky, čo sťažovateľ nepovažuje za prejav rovnosti práv matky a otca dieťaťa a túto skutočnosť vníma ako diskrimináciu muža cudzej štátnej príslušnosti.

Z rovnakých dôvodov sťažovateľ namieta aj porušenie čl. 14 a čl. 17 dohovoru.

Podľa čl. 14 dohovoru užívanie práv a slobôd priznaných dohovorom musí byť zabezpečené bez diskriminácie založenej na akomkoľvek dôvode, ako je pohlavie, rasa,

farba pleti, jazyk, náboženstvo, politické alebo iné zmýšľanie, národnostný alebo sociálny pôvod, príslušnosť k národnostnej menšine, majetok, rod alebo iné postavenie.

Podľa čl. 17 dohovoru nič v tomto dohovore sa nesmie vykladať ako oprávnenie pre štát, skupinu alebo osobu vykonávať činnosť alebo uskutočniť skutok s cieľom narušiť práva alebo slobody v dohovore zakotvené.

Ústavný súd je v rámci konania o sťažnostiach podľa čl. 127 ústavy s poukazom na ustanovenie § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde viazaný návrhom na začatie konania, a preto pri namietanom porušení čl. 12 ods. 1 a 2 ústavy, ako aj čl. 14 a čl. 17 dohovoru vychádzal z formulácie, akú sťažovateľ predstrel v petite sťažnosti, a sťažnosť aj v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

Ústavný súd konštatuje, že čl. 12 ods. 1 a 2 ústavy neobsahuje garanciu základných práv alebo slobôd, pretože je súčasťou všeobecných ustanovení zakotvených v prvom oddiele druhej hlavy ústavy pojednávajúcej o základných právach a slobodách. S prihliadnutím na uvedené ústavný súd konštatuje, že článok, ktorý nezakotvuje žiadne základné právo alebo slobodu, nemožno podaním sťažnosti podľa čl. 127 ústavy namietat samostatne. Ústavný súd rozhoduje vždy o porušení konkrétneho základného práva alebo slobody zakotveného v druhej hlave ústavy, prípadne práva zaručeného medzinárodnými zmluvami o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Iné ustanovenie uvedených právnych aktov síce možno namietat, ale vždy len v spojení s namietaným porušením základného práva alebo slobody (obdobne napr. II. ÚS 167/04, III. ÚS 300/06) To isté možno konštatovať aj vo vzťahu k namietanému porušeniu práva podľa čl. 14 a čl. 17 dohovoru.

K namietanému porušeniu práv sťažovateľa podľa čl. 3 ods. 2, čl. 4, čl. 9 ods. 1 a 3, čl. 10 ods. 2 a čl. 18 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa uznesením krajského súdu č. k. 13 CoP 26/2007- 407 z 18. júna 2007

Podľa čl. 3 ods. 2 Dohovoru o právach dieťaťa štáty, ktoré sú zmluvnou stranou dohovoru, sa zaväzujú zabezpečiť dieťaťu takú ochranu a starostlivosť, aká je nevyhnutná pre jeho blaho, pričom berú ohľad na práva a povinnosti jeho rodičov, zákonných zástupcov alebo iných jednotlivcov právne za neho zodpovedných, a robia pre to všetky potrebné zákonodarné a správne opatrenia.

Podľa čl. 4 Dohovoru o právach dieťaťa štáty, ktoré sú zmluvnou stranou dohovoru, urobia všetky potrebné zákonodarné, správne a iné opatrenia na vykonávanie práv uznaných týmto dohovorom.

Podľa čl. 9 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa štáty, ktoré sú zmluvnou stranou dohovoru, zabezpečia, aby dieťa nemohlo byť oddelené od svojich rodičov proti ich vôli, ibaže príslušné úrady na základe súdneho rozhodnutia a v súlade s platným právom a v príslušnom konaní určia, že také oddelenie je potrebné v záujme dieťaťa. Také určenie môže byť nevyhnutné v niektorom konkrétnom prípade, napríklad, ak ide o zneužívanie alebo zanedbávanie dieťaťa rodičmi alebo ak rodičia žijú oddelene a treba rozhodnúť o mieste pobytu dieťaťa.

Podľa čl. 9 ods. 3 Dohovoru o právach dieťaťa štáty, ktoré sú zmluvnou stranou dohovoru, uznávajú právo dieťaťa oddeleného od jedného alebo oboch rodičov udržiavať pravidelné osobné kontakty s oboma rodičmi, ibaže by to bolo v rozpore so záujmami dieťaťa.

Podľa čl. 10 ods. 2 Dohovoru o právach dieťaťa dieťa, ktorého rodičia sa zdržiavajú v rôznych štátoch, má až na výnimočné okolnosti právo udržiavať pravidelné osobné kontakty a priame styky s oboma rodičmi.

Podľa čl. 18 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa štáty, ktoré sú zmluvnou stranou dohovoru, vynaložia všetko úsilie na to, aby sa uznala zásada, že obaja rodičia majú spoločnú zodpovednosť za výchovu a vývoj dieťaťa.

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti namieta porušenie označených práv Dohovorom o právach dieťaťa napadnutým uznesením krajského súdu, ktorým nebol braný ohľad na jeho práva a povinnosti otca ako rodiča, keď na základe výrokovej časti napadnutého uznesenia je oprávnený stretávať sa so svojím synom len na území Slovenskej republiky, a to iba dva dni v mesiaci, čo je v rozpore so zásadou, aby rodičia mali spoločnú zodpovednosť za výchovu a vývoj dieťaťa.

Ústavný súd už opakovane judikoval (II. ÚS 8/96, I. ÚS 4/02, IV. ÚS 291/07), že obsahom pozitívneho záväzku štátu vo vzťahu k právam a slobodám občana je povinnosť podniknúť opatrenia na ochranu práv, ktoré v ústave priznal občanovi, ale súčasťou pozitívneho záväzku nie je povinnosť dosiahnuť výsledok, ktorý občan žiada od štátu.

Ústavný súd už taktiež zdôraznil, že orgány štátu sú povinné zabezpečiť efektívnu ochranu práv garantovaných ústavou a príslušnými medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách a že tejto ich povinnosti musí zodpovedať aj výklad a uplatňovanie zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov (I. ÚS 22/01, IV. ÚS 291/07).

Ústavný súd je toho názoru, že napadnutým uznesením krajského súdu nedošlo k porušeniu sťažovateľom označených práv podľa Dohovoru o právach dieťaťa. V uvedenom prípade okresný súd predbežným opatrením rozhodol o úprave styku sťažovateľa s maloletým synom, pričom krajský súd na základe podaného odvolania sťažovateľa zoberal do úvahy ďalšie okolnosti a napadnutým uznesením predbežné opatrenie zmenil. Vychádzajúc z podstaty inštitútu predbežného opatrenia ústavný súd konštatuje, že účel predbežného opatrenia sa dosahuje bez ujmy na práve na konečnú, definitívnu ochranu poskytovanú súdom rozsudkom vo veci samej. Nariadenie predbežného opatrenia podľa názoru ústavného súdu nevyklučuje, aby všeobecný súd poskytol v konečnom dôsledku ochranu právam, porušenie ktorých sťažovateľ namieta (II. ÚS 81/07, IV. ÚS 291/07).

Ústavný súd na základe uvedených skutočností dospel k záveru, že sťažnosť v tejto časti je zjavne neopodstatnená z dôvodu absencie príčinnej súvislosti medzi napadnutým

uznesením krajského súdu a porušením označených článkov Dohovoru o právach dieťaťa, a preto ju podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

Poukazujúc na skutkový stav uvedený v sťažnosti právna zástupkyňa sťažovateľa zároveň navrhla, aby ústavný súd dočasným opatrením odložil vykonateľnosť napadnutého uznesenia krajského súdu a sťažovateľovi umožnil stretávať sa s maloletým mimo miesta prihláseného pobytu každý párnny víkend v roku v čase od piatku od 13.00 h do nedele do 20.00 h.

Keďže sťažnosť sťažovateľa bola odmietnutá ako celok už na predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde, ústavný súd sa už ďalšími návrhmi sťažovateľa v uvedenej veci (návrh na vydanie dočasného opatrenia, návrh na zrušenie napadnutého rozhodnutia krajského súdu, priznanie finančného zadosťučinenia a priznanie trov právneho zastúpenia) nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 4. júna 2008